

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κινητό τηλέφωνο: Η χρήση από εφήβους μπορεί να γίνει κατάχρηση

Το κινητό τηλέφωνο αποτελεί σήμερα αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας των εφήβων, όχι μόνο για να τηλεφωνούν σε φίλους και να ανταλλάσσουν «βροχή» γραπτά μηνύματα, αλλά και - όλο και περισσότερο- για να παίζουν παιχνίδια, να παίρνουν φωτογραφίες, να ανταλλάσσουν βίντεο ή να συνδέονται στο Διαδίκτυο.

Σύμφωνα με αναφορά του αμερικανικού έργου «Pew Internet and American Life Project» είναι τόσο δυνατή η εξάρτηση των εφήβων από το κινητό τους, που τέσσερις στους πέντε δηλώνουν ότι το έχουν κάτω από το μαξιλάρι τους ή δίπλα στο κρεβάτι τους, όταν κοιμούνται, είτε για να ανταλλάξουν SMS αργά τη νύχτα, είτε για να ξυπνήσουν χρησιμοποιώντας την ενσωματωμένη λειτουργία αφύπνισης.

Τα κινητά γίνονται όλο και πιο εξελιγμένα και οι έφηβοι προσαρμόζονται όλο και πιο γρήγορα στην κινητή τεχνολογία. Η Amanda Lenhart, που ανήκει στην ομάδα των συγγραφέων της παραπάνω αναφοράς, σχολιάζει: «Το κινητό έγινε ένα εργαλείο που τους βοηθάει να ζουν και να καταγράφουν τη ζωή τους».

Αναμφισβήτητα, το κινητό τηλέφωνο έδωσε μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων στους εφήβους, πέραν του γονικού ελέγχου που καθίσταται όλο και πιο δύσκολος. Μπορεί, από την μια πλευρά, το κινητό να αποτελεί ένα είδος σιγουριάς για τους γονείς ότι μπορούν να επικοινωνήσουν με τα παιδιά τους οποτεδήποτε και από οπουδήποτε, από την άλλη πλευρά όμως, οι γονείς που παλιότερα είχαν τη δυνατότητα να κρυφακούσουν τηλεφωνικές συνομιλίες, ή να ρίξουν ματιές στην οθόνη του υπολογιστή ή ενός video game, δυσκολεύονται πλέον να ελέγξουν τις κινήσεις των παιδιών τους από μια λεπτή ηλεκτρονική συσκευή με τόσο μικρή οθόνη, πόσο περισσότερο να διαβάσουν μηνύματα που προστατεύονται πολλές φορές με κωδικούς ασφαλείας. Ακριβώς αυτήν την ιδιωτικότητα αγαπούν άλλωστε οι έφηβοι.

Ανησυχία προκαλεί **όμως** και η κακή χρήση του μέσου αυτού από μερίδα εφήβων. Δεν είναι λίγες οι φορές που μαθητές διακινούν προκλητικές φωτογραφίες, δικές τους ή συμμαθητών συμμαθητριών τους. Το φαινόμενο αυτό, που ονομάζεται «sexting», δεν είναι και τόσο σπάνιο, καθώς ήδη μεγάλη μερίδα εφήβων έχει δεχθεί μήνυμα με προκλητική φωτογραφία κάποιου γνωστού τους. Επίσης, ένα μεγάλο ζήτημα αποτελεί το θέμα της ηλεκτρονικής παρενόχλησης μέσω κινητού τηλεφώνου από εφήβους προς εφήβους, με πολύ σοβαρές επιπτώσεις για τα θύματα. Δυστυχώς, και στην Ελλάδα οι περιπτώσεις

εκβιασμού εφήβων με αντάλλαγμα τη μη δημοσίευση προσωπικών τους φωτογραφιών μέσω κινητών τηλεφώνων ή μέσω Διαδικτύου αυξάνονται ημέρα με την ημέρα.

Ένα **επίσης** ενδιαφέρον θέμα που αναδεικνύει η αναφορά του έργου « Pew Internet and American Life Project» είναι η αύξηση της συχνότητας γραπτών μηνυμάτων, ως η μεγαλύτερη αλλαγή στην χρήση του κινητού από εφήβους. Μέσα σε μια περίοδο 18 μηνών ο αριθμός των εφήβων που στέλνουν SMS στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής αυξήθηκε από 38% σε 54%. Κατά μέσο όρο κάθε έφηβος ανταλλάσσει 50 μηνύματα την ημέρα ή 1500 το μήνα. Τα κορίτσια ανταλλάσσουν κατά μέσο όρο 80 μηνύματα την ημέρα, ενώ τα αγόρια 30. Να σημειωθεί ότι ένας ενήλικας ανταλλάσσει 10 μηνύματα την ημέρα.

Ενώ το φαινόμενο της μεγάλης χρήσης γραπτών μηνυμάτων εξετάζεται ακόμα, ο Scott W. Campbell, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Michigan, ισχυρίζεται ότι η χρήση του κινητού δεν επηρεάζει τον χρόνο άμεσης διαπροσωπικής επικοινωνίας, αλλά αποτελεί ένα επιπλέον επίπεδο επικοινωνίας. Ο S. Campbell προβλέπει αύξηση της online χρήσης των κινητών, μιας και τα κινητά χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο σαν ένας υπολογιστής χειρός. Προς το παρόν η χρήση αυτή είναι ιδιαίτερα ακριβή για τους εφήβους, αλλά όσο η κινητή τεχνολογία γίνεται πιο προσιτή, τόσο η χρήση θα αυξάνεται και στην Ελλάδα. **Εξάλλου**, σύμφωνα με την έρευνα, το κινητό φαίνεται να χρησιμοποιείται περισσότερο από νέους με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, με μόνο 7 στους 10 από αυτούς να διαθέτουν και υπολογιστή. Με αυτόν τον τρόπο τα κινητά φαίνεται να γεφυρώνουν το ψηφιακό χάσμα και να δίνουν μια ευκαιρία επικοινωνίας σε κάποιους που διαφορετικά δεν θα την είχαν.

Επιμέλεια: Μαργαρίτα Μπρίγκου

Τελευταία ενημέρωση: Τρίτη, 1 Μαΐου 2012, 18:54

Ανακτήθηκε στις 22/11/2020 από: <https://www.zougla.gr/oikogenia/article/kinito-tilefono-i-xrisi-apo-efivous-mpori-na-gini-kataxrisi>

Θέματα

1° Θέμα

A1. Σε κάθε μία από τις διατυπώσεις που ακολουθούν να δώσετε τον χαρακτηρισμό «Σωστό» ή «Λάθος», ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου σωστά ή όχι. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο.

α. Το κινητό χρησιμοποιείται από τους νέους μόνο για να επικοινωνούν με διάφορους τρόπους.

β. Το κινητό τηλέφωνο διευκολύνει τον έλεγχο των νέων από τους γονείς.

γ. Στους νέους αρέσει να προφυλάσσουν την προσωπική τους ζωή από την αδιακρισία των γονέων τους.

δ. Οι περισσότεροι έφηβοι κάνουν κακή χρήση του κινητού, όσον αφορά την παραβίαση προσωπικών δεδομένων.

ε. Το κινητό διευρύνει τη δυνατότητα επικοινωνίας σε περισσότερες οικονομικές και κοινωνικές τάξεις.

A2. Με αφορμή το κείμενο που σας δόθηκε, γράψετε ένα άρθρο στη σχολική εφημερίδα, όπου παρουσιάζετε συνοπτικά, πάντα σύμφωνα με το κείμενο, δύο τουλάχιστον αρνητικά και δύο θετικά, που προκύπτουν από τη χρήση του κινητού τηλεφώνου από τους νέους. (60-90 λέξεις)

Μονάδες 15

2° Θέμα

A3. Να δικαιολογήσετε τη χρήση εισαγωγικών στις τρεις πρώτες παραγράφους του κειμένου που σας δόθηκε.

Μονάδες 10

A4. «το κινητό φαίνεται να χρησιμοποιείται περισσότερο από νέους με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα»: Να δηλώσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική – παθητική) και τον λειτουργικό της ρόλο στο συγκεκριμένο απόσπασμα και να τη μετατρέψετε στο αντίστροφο είδος.

Μονάδες 10

A5. Να δηλώσετε τη σημασία των τριών τονισμένων με μαύρα γράμματα διαρθρωτικών λέξεων – όμως, επίσης, εξάλλου - και να τις αντικαταστήσετε με άλλες ισοδύναμες νοηματικά.

Μονάδες 10

3° Θέμα

A6. «Σύμφωνα με αναφορά του αμερικανικού έργου «Pew Internet and American Life Project» είναι τόσο δυνατή η εξάρτηση των εφήβων από το κινητό τους, που τέσσερις στους πέντε δηλώνουν ότι το έχουν κάτω από το μαξιλάρι τους ή δίπλα στο κρεβάτι τους, όταν κοιμούνται, είτε για να ανταλλάξουν SMS αργά τη νύχτα, είτε για να ξυπνήσουν χρησιμοποιώντας την ενσωματωμένη λειτουργία αφύπνισης.»:

Συμμερίζετε την άποψη που εκφράζεται στο αμερικάνικο έργο ότι οι νέοι είναι εξαρτημένοι από το κινητό τους; Προτείνετε στη γενιά σας τρόπους για την δημιουργική αξιοποίηση του χρόνου που κατασπαταλάτε σε δραστηριότητες που προσφέρει η χρήση κινητού. Η απάντησή σας στα δύο ζητούμενα θα έχει τη μορφή ομιλίας 300-350 λέξεων, στο πλαίσιο σχετικής συζήτησης που διεξάγεται στην τάξη σας.

Μονάδες 40

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Το κινητό: ένα διήγημα για τη μοναξιά!

Η ευτυχία μοιάζει παντοτινή, μέχρι να βιώσεις το φριχτό αίσθημα της μοναξιάς...

Έσυρε τα πόδια του μέχρι το κουζινάκι. Έβαλε στο γκαζάκι να βράζει το νερό. Έσκυψε κι έβγαλε μια ραγισμένη φλιτζάνα απ' το κάτω ντουλάπι. Ένας σφάχτης τρύπησε τη μέση του. Τα χείλη του σφίχτηκαν. Μια χαραγματιά πόνου σκάλισε το πρόσωπό του. Τα παραμορφωμένα του δάχτυλα προσπαθούσαν να ανοίξουν το χάρτινο κουτί του τσαγιού. Φύσηξε, ξεφύσηξε και συγκέντρωσε όλη του την προσοχή εκεί, αλλά μάταια. Πήρε ένα μαχαίρι κι έκοψε τελικά τη συσκευασία. Στάλες ιδρώτα κύλησαν πίσω από τα αυτιά του. Έβαλε ένα φακελάκι με χαμομήλι στη φλιτζάνα κι έπειτα περίμενε να κοχλάσει το νερό.

Με την κούπα φωλιασμένη στις παλάμες του κάθισε στη ψάθινη καρέκλα, πλάι στους τενεκέδες με τα χρυσάνθεμα. Ένα ψυχρό αεράκι χάιδεψε το πρόσωπό του, ανακάτεψε τα κεχριμπαρένια φύλλα της μουριάς, που 'χαν σκεπάσει τα πλακάκια της αυλής, γλίστρησε μέσα απ' τα μαραγκιασμένα φύλλα των βασιλικών κι ύστερα συνέχισε το ταξίδι του. Φθινοπώριασε. Ήπια κάνα δυο γουλιές χαμομήλι. Το αχνιστό υγρό έκαψε το λαιμό του. Τα μάτια του βούρκωσαν. Κοίταξε το ρολόι του. Το λουράκι είχε από χρόνια ξεφλουδίσει. Ήταν νωρίς ακόμα. Σίγουρα ακόμη θα κοιμόντουσαν. Έστρεψε το βλέμμα του στον ουρανό. Το δικό του γαλάζιο ενώθηκε μ' εκείνο το θαμπό, το μελαγχολικό του φθινοπωρινού ουρανού.

Το τσάι σταμάτησε να αχνίζει. Πάγωσε. Κι εκείνος ακόμα στην αυλή, να περιμένει. Κόντευε πια να μεσημεριάσει. Η μέρα βούλιαζε σε μια υγρή σιωπή. Μονάχα τα πεσμένα φύλλα αναδεύονταν που και που. Κανείς δεν πέρασε από το δρόμο. Με τις λιωμένες του παντόφλες να σέρνονται μπήκε στο σπίτι. Σαν να κρύωνε λίγο. Έριξε στους ώμους μια ζακέτα σβολιασμένη. Άφησε τη φλιτζάνα στο νεροχύτη, δίπλα απ' το πορσελάνινο βουνό των άπλυτων πιάτων κι ύστερα κάθισε στον καναπέ. Άνοιξε την τηλεόραση, τυχαία σε ένα κανάλι. Κοίταξε για λίγο, μα ύστερα την έκλεισε. Δεν την άντεχε! Μαϊμού χαμόγελα. Ενδιαφέρον προσποιητό. Επιτηδευμένη ανεμελιά. Ένας εικονικός κόσμος αγγελικά πλασμένος για μια πραγματικότητα που αιμορραγεί...

Έκανε μερικά βήματα απ' το τραπεζάκι της τηλεόρασης μέχρι τη σκονισμένη εταζέρα. Ένα σωρό χάρτινα πρόσωπα του χαμογελούσαν. Μια ζωή ολόκληρη ή μάλλον μονάχα οι στιγμές εκείνες μιας ευτυχίας που τότε φάνταζε παντοτινή, μα τελικά αποδείχτηκε πρόσκαιρη, βρισκόταν φωλιασμένη πίσω από τζάμια θαμπά. Τα μάτια του στάθηκαν για κάμποσο στην καθεμία. Ένας κόμπος έφραξε το λαιμό. Ένα βαρίδιο πλάκωσε το στήθος. Μια γεύση πικρή στάθηκε στην άκρη της γλώσσας του. Γύρισε ξανά στον καναπέ. Κοίταξε το ρολόι στο δεξί του χέρι.

«Μα γιατί δε χτυπά; Μήπως τέλειωσε η μπαταρία του κι έκλεισε;» ψιθύρισε τις σκέψεις του. Με δάκτυλα που τρέμουν έπιασε το μαύρο πλαίσιο γύρω απ' την οθόνη. Πάτησε το μεσαίο στρόγγυλο κουμπί. Η οθόνη του φώτισε. Μισοέκλεισε τα μάτια. Έφερε το κινητό κοντά τους. Εκείνα περιπλανήθηκαν για λίγο προσπαθώντας να βρουν το εικονίδιο της μπαταρίας. Ήταν πλήρως φορτισμένο! «Θα περιμένω λίγο ακόμα!» αποφάσισε τελικά. Έβαλε το κινητό στην τσέπη του πουκαμίσου του. Να το 'χει κοντά του. Να το προλάβει, όταν θα χτυπήσει.

Έφαγε ανόρεχτα δυο φρυγανιές με λίγη φέτα και κάνα δυο ελιές. Ύστερα ξάπλωσε. Ο ουρανός έπαιρνε μια βαθιά μαύρη απόχρωση, όταν άνοιξε τα μάτια του. Βράδιαζε κι εκείνο ακόμα να χτυπήσει... Άναψε ένα κερί. Η φλόγα του, αν και χλωμή, κατάφερε να ραγίσει το σκοτάδι. Σηκώθηκε και κλείδωσε την εξώπορτα. Κανείς δεν του χτύπησε και σήμερα! Άνοιξε το μικρό ραδιόφωνο, που βρισκόταν στην κορυφή της στοίβας με τα βιβλία, πάνω στο κουτσό τραπέζι, εκείνο που έγερνε επικίνδυνα. Η μόνιμη συντροφιά του για χρόνια, για νύχτες αφέγγαρες που φάνταζαν ατελείωτες! Μια φωνή ζεστή και τόσο γνώριμη πλημμύρισε το δωμάτιο. Η αισθαντική και μελαγχολική φωνή της Τάνιας χάιδεψε τρυφερά τα αυτιά του.

*«Κι όπως θα 'σαι μοναχός
Μες στην ερημιά της γης
Θα κρεμάσεις κάποια νύχτα
Τα κουρέλια της ψυχής
Και θα μου ζητάς να 'ρθω
Να σε βρω στην ερημιά
Μα εγώ δε θα υπάρχω
Θα 'μαι πια πολύ μακριά»*

Το βλέμμα του συνέφιασε. Δάκρυα κύλησαν στο σταφιδιασμένο του πρόσωπο. Το κινητό τώρα βρίσκονταν ανάμεσα στα δάκτυλά του. Το κρατούσε σφιχτά, με μια ναυαγισμένη σχεδόν ελπίδα, κρυμμένη σε μια γωνιά της χούφτας του. Μα, θα έμενε βουβό για άλλο ένα βράδυ. Το ήξερε! Κι εκείνος μόνος, θαρρείς από πάντα, με τον ίσκιο της μοναξιάς να γέρνει όλο και πιο βαρύς επάνω του...

Το κινητό: ένα διήγημα για τη μοναξιά!, Γιάννης Ζαραμπούκας
Ανακτήθηκε στις 22/11/2020: <https://frapress.gr/2017/10/kinito-ena-diiqima-gia-ti-monaxia/>

ΘΕΜΑΤΑ

1° Θέμα

A1. Στο συγκεκριμένο διήγημα δεν δηλώνεται άμεσα η ηλικία του πρωταγωνιστή . Ποια είναι κατά τη γνώμη σας η ηλικία του; Να αντλήσετε από το κείμενο στοιχεία που την αποκαλύπτουν, για να αποδείξετε την άποψή σας.

Μονάδες 15

A2. Σε ποια συναισθηματική κατάσταση βρίσκεται ο πρωταγωνιστής του διηγήματος; Πώς εξελίσσεται κατά τη διάρκεια της μέρας;

Μονάδες 15

2° Θέμα

A3. Ποιο είναι το είδος του αφηγητή και της εστίασης στο διήγημα που σας δόθηκε και σε ποιο πρόσωπο γίνεται η αφήγηση; Ποια είναι η λειτουργικότητα αυτών των επιλογών του συγγραφέα;

Μονάδες 10

A4. «Ο ουρανός έπαιρνε μια βαθιά μαύρη απόχρωση, όταν άνοιξε τα μάτια του. Βράδιαζε κι εκείνο ακόμα να χτυπήσει... Άναψε ένα κερί. Η φλόγα του, αν και χλωμή, κατάφερε να ραγίσει το σκοτάδι. Σηκώθηκε και κλείδωσε την εξώπορτα. Κανείς δεν του χτύπησε και σήμερα! Άνοιξε το μικρό ραδιόφωνο, που βρίσκονταν στην κορυφή της στοίβας με τα βιβλία, πάνω στο κουτσό τραπέζι, εκείνο που έγερνε επικίνδυνα. Η μόνιμη συντροφιά του για χρόνια, για νύχτες αφέγγαρες που φάνταζαν ατελείωτες!». Να εντοπίσετε και να σχολιάσετε τη λειτουργία των σημείων στίξης (αποσιωπητικά, θαυμαστικό) στο απόσπασμα που σας δόθηκε.

Μονάδες 10

A5. “ «Μα γιατί δε χτυπά; Μήπως τέλειωσε η μπαταρία του κι έκλεισε;» ψιθύρισε τις σκέψεις του.” : Ποιον αφηγηματικό τρόπο εντοπίζετε στο συγκεκριμένο απόσπασμα και ποιος είναι ο ρόλος του;

Μονάδες 10

Θέμα 3^ο

A6. Ποια είναι η σχέση του ήρωα του διηγήματος με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας; Ποια είναι η δική σας σχέση με τα αντίστοιχα μέσα; Να απαντήσετε τα δύο ερωτήματα σε μια παράγραφο 150-200 λέξεων.

Μονάδες 40